

Waldemar Sługocki

**WSPÓŁPRACA PRZYGRANICZNA
W DOBIE WYZWAŃ POLITYKI STRUKTURALNEJ
UNII EUROPEJSKIEJ 2007–2013**

Wprowadzenie

W województwie lubuskim szereg podmiotów, w tym przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego, począwszy od 1994 roku zdobywały doświadczenie w realizacji inwestycji przy zaangażowaniu środków finansowych Unii Europejskiej. Początkowo wynikało ono z realizacji programu Phare CBC, następnie instrumentów przedakcesyjnych – głównie Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza – czy też programu SAPARD i ISPA. Wejście Polski do Unii Europejskiej to także ważna zmiana, tak jakościowa, jak i ilościowa w zakresie realizacji inwestycji umożliwiających wyrównywanie dysproporcji rozwojowych pomiędzy regionami i podmiotami państw członkowskich UE, ale już w ramach wspólnotowej polityki strukturalnej. W tym kontekście warto wskazać dychotomiczny charakter podejmowanych działań. Z jednej bowiem strony podejmowane są wysiłki na rzecz rozwoju regionu dzięki wsparciu w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, finansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny. Z drugiej zaś strony podkreślić należy, iż w Lubuskiem są bogate, a nade wszystko pozytywne doświadczenia w zakresie realizacji polityki transgranicznej. Wspomniane już wejście kraju do Wspólnoty zmieniło także charakter współpracy na lubusko-brandenburskim pograniczu. Granica już nie dzieliła obu regionów i ich regionalnych społeczności, dawała raczej możliwość podejmowania nowych wyzwań i to na obszarze całego województwa, przy zaangażowaniu znacznie większych środków finansowych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA finansowanej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego¹.

¹Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS. Mimo że formalnie podział NUTS jest zarezerwowany tylko dla państw Unii Europejskiej, perspek-

Cele i zakres działania Inicjatywy Wspólnotowej Interreg w latach 2000–2006

Inicjatywy Wspólnotowe stanowią rolę uzupełniającą w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Ich celem jest znalezienie wspólnych rozwiązań dla problemów występujących na całym terytorium Unii Europejskiej. Są one inicjowane przez Komisję Europejską, jednak ich koordynacja i wdrażanie odbywa się na poziomie krajowym państwa członkowskiego. W dobiegającej końca aktualnej perspektywie finansowej 2000–2006 (czas realizacji w myśl zasady $n+2$, zatem zakończenie inwestycji nastąpi w roku 2008) wdrażane są cztery inicjatywy wspólnotowe: Interreg III, Urban II, Leader + oraz Equal, na które przeznaczono kwotę 10,44 mld euro, odpowiadającą 5,35% budżetu funduszy strukturalnych. Przy czym odnotować należy, iż w Polsce realizowane są trzy z nich, bez Inicjatywy URBAN.

Biorąc pod uwagę przedmiot artykułu, analizie poddano jedną z Inicjatyw Wspólnotowych. Jest nią Interreg III, a szczególnie komponent A.

Realizowana w latach 2000–2006 Inicjatywa INTERREG III stanowi kontynuację i rozszerzenie inicjatywy INTERREG II z poprzedniego okresu programowania polityki strukturalnej 1994–1999. Głównym celem omawianej Inicjatywy jest wzmocnienie współpracy transgranicznej, międzyregionalnej i międzynarodowej. Ma ona służyć zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji terytorium Unii Europejskiej. Jak już wspomniano, jest ona finansowana przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego². Środki przeznaczone na jej realizację w okresie 2000–2006 wynoszą 4,875 mln euro. W ramach Interreg III wspomagane są trzy komponenty – de facto rodzaje działalności: Interreg IIIA to współpraca ponadgraniczna, B – ponadnarodowa, C – międzyregionalna.

Pierwszym i zarazem największym w zakresie przeznaczanych środków na jej realizację jest komponent A, tj. współpraca ponadgraniczna między

tywa członkostwa w UE skłoniła Polskę i inne kraje kandydujące do opracowania własnej klasyfikacji jednostek statystycznych, opartej na wzorcach unijnych. Dnia 13 lipca 2000 Rada Ministrów RP przyjęła Rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS). Przyjęcie Rozporządzenia było poprzedzone długotrwałą dyskusją. Emocje wzbudzał podział kraju zwłaszcza na jednostki poziomu NTS 2 i NTS 3, gdyż jak już wspomniano, tego typu obszary są głównymi adresatami polityki regionalnej UE (przy zachowaniu określonych kryteriów). Nomenklatura NTS w Polsce została opracowana w oparciu o obowiązujący podział kraju na jednostki terytorialne. Poziom NTS 2 reprezentuje 16 województw, NTS 3 został utworzony w sposób sztuczny, tzn. poprzez grupowanie powiatów. Z kolei NTS 4 stanowią poszczególne powiaty i miasta na prawach powiatów.

²Zob.: J. SZLACHTA, *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA), Warszawa 2000, s. 19–20.

graniczącymi ze sobą regionami krajów członkowskich. Prowadzi ona głównie do budowania wspólnych strategii rozwoju, służąc jednocześnie tworzeniu ponadgranicznych ośrodków ekonomicznych i socjalnych. Obszary objęte współpracą ponadgraniczną to obszary NUTS III, usytuowane wzdłuż granic lądowych wewnętrznych i zewnętrznych Unii Europejskiej oraz obszary morskie. Do priorytetowych zadań tego komponentu należy zaliczyć:

- promocję rozwoju obszarów wiejskich i miejskich,
- wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (również w sektorze turystycznym),
- wspomaganie inicjatyw lokalnych służących tworzeniu nowych miejsc pracy,
- pomoc w reintegracji regionów z rynkiem pracy,
- wspieranie ochrony środowiska,
- poprawę infrastruktury transportowej, rozbudowę systemów wodnych i energetycznych,
- współpracę w dziedzinie sprawiedliwości i administracji,
- badania i rozwój, szkolnictwo, kulturę, komunikację, zdrowie, ochronę cywilną³.

Drugą część omawianej Inicjatywy stanowi komponent B. Wspiera współpracę ponadnarodową. Koncentruje się na wspólnych inicjatywach władz lokalnych, regionalnych i narodowych różnych krajów Unii Europejskiej, służących pogłębianiu integracji. Dzięki współpracy ponadnarodowej dochodzi do formowania dużych grup regionów europejskich. Szczególny nacisk kładzie się na długotrwały i zrównoważony rozwój w ramach Unii, jak również na większą integrację terytorialną państw członkowskich z krajami kandydującymi i innymi krajami. Poza tym wspiera się współpracę regionów o wspólnych problemach (np. obszary górskie). Ważnym zadaniem jest też rozwój i integracja ekonomiczna z obszarami ultraperyferyjnymi. Są to odległe tereny – takie jak Karaiby, Azory – należące do krajów UE.

Do zadań priorytetowych zaliczono:

- ustanowienie strategii rozwoju regionalnego na poziomie ponadnarodowym, przez co rozumie się współpracę między miastami lub strefami miejskimi oraz strefami regionalnymi,
- ułatwianie komunikacji między regionami poprzez zapewnienie skutecznego systemu transportu i dostępu społeczeństwa do informacji,

³Zob.: D. CZYKIER-WIERZBA, *Finansowanie polityki regionalnej w Unii Europejskiej*, Warszawa 2003, s. 141.

- ochronę środowiska i zasobów naturalnych, w szczególności zasobów wodnych.

Ostatnim z trzech elementów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III jest komponent C. Umożliwia on realizację współpracy międzyregionalnej. Ten rodzaj współpracy zmierza do zwiększenia skuteczności działań związanych z rozwojem regionalnym poprzez zastosowanie szerokiej wymiany informacji i dzielenia się doświadczeniami. Dotyczy w szczególności regionów opóźnionych w rozwoju i znajdujących się w trakcie restrukturyzacji gospodarczej.

Priorytetowe działania to:

- wymiana doświadczeń będących efektem współpracy ponadgranicznej i ponadnarodowej między krajami członkowskimi, jak i z krajami trzecimi,
- współpraca w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego, przedsiębiorczości, turystyki, kultury, ochrony środowiska⁴.

Polska (województwo lubuskie) – Brandenburgia – Interreg IIIA 2004–2006

Inicjatywa realizowana jest w granicach administracyjnych województwa lubuskiego, de facto na obszarze dwóch jednostek NUTS III, tworzących jednocześnie jednostkę typu NUTS II. Oznacza to, iż Inicjatywa obejmuje po stronie polskiej powiaty grodzkie: Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra oraz powiaty ziemskie: gorzowski, krośnieński, międzyrzecki, nowosolski, ślubicki, strzelecko-drezdenecki, sulęciński, świebodziński, wschowski, zielonogórski, żagański i żarski. Po stronie niemieckiej są to powiaty: Märkisch-Oderland, Oder-Spree i Spree-Neiße oraz miasta wydzielone – Frankfurt n. Odrą i Cottbus.

Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego alokowane przez Polskę na Program INTERREG IIIA Polska (województwo lubuskie) – Brandenburgia w latach 2004–2006 ukształtowały się na poziomie 30,05 mln euro.

Rozwój pogranicza w omawianej cezurze czasowej odbywa się na podstawie programu operacyjnego, w którym zdiagnozowano potencjał społeczno-gospodarczy obszaru wsparcia oraz dokonano analizy SWOT. Stanowiły one punkt wyjścia do określenia celów rozwojowych osiągniętych poprzez realizację obszarów priorytetowych i działań wypełnianych przez

⁴W. SŁUGOCKI, *Wybrane aspekty finansowego wsparcia Unii Europejskiej w Polsce*, Zielona Góra 2005, s. 108–124.

Rysunek 1. Obszar wsparcia środkami Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska (województwo lubuskie) – Brandenburgia.

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.

konkretne przedsięwzięcia, których realizatorami są poszczególne podmioty, tzw. beneficjenci. Dokument programowy został naturalnie osadzony w już zakreślonych i wytyczonych obszarach poprzez dokumenty o charakterze strategicznym, zarówno na poziomie regionalnym, jak i narodowym. Biorąc pod uwagę dysproporcje rozwojowe po obu stronach granicy różna jest gradacja, ranga celów oraz poziom przeznaczonych środków finansowych na ich realizację. Odpowiada ona bowiem poziomowi rozwoju, jak i wynikających z niej potrzeb poszczególnych społeczności.

W zasygnalizowanym kontekście za cel strategiczny w Lubusko-Brandenburskim Programie Operacyjnym przyjęto: „Rozwój społeczno-gospodarczy polsko-niemieckiego obszaru przygranicznego województwa lubuskiego i Kraju Związkowego Brandenburgia”. Natomiast jako cele szczegółowe zapisano:

- wzrost rozwoju gospodarczego obszaru przygranicznego,
- zorientowany na transport i przepływ towarów obszar tranzytowy oraz nowoczesna i wydajna infrastruktura regionalna,
- ochrona zasobów naturalnych i poprawa stanu środowiska naturalnego,

- rozwój i przekształcenie rolnictwa i terenów wiejskich w istotny czynnik gospodarczy regionu granicznego,
- obniżenie stopy bezrobocia i rozwój potencjału wykwalifikowanych kadr pracowników jako optymalne przygotowanie obszaru granicznego do przystąpienia Polski do UE,
- stworzenie dobrze funkcjonujących sieci współpracy transgranicznej na poziomie regionalnym⁵.

Osiągnięcie powyżej zaprezentowanych celów rozwojowych możliwe jest dzięki właściwemu, adekwatnemu określeniu priorytetów, tj. obszarów wspieranych interwencją Unii Europejskiej. Za kluczowe na lubusko-brandenburskim pograniczu przyjęto wspieranie współpracy gospodarczej, rozwój infrastruktury, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich i współpracę różnych podmiotów w szerokim spektrum życia społeczno-gospodarczego. Szczegółowe zestawienie priorytetów oraz ich procentowy udział w całości alokacji środków finansowych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA na lubusko-brandenburskim pograniczu obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1

Struktura priorytetów i ich udział procentowy w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Lubuskie-Brandenburgia

Priorytet	Udział w alokacji (%)
I. Współpraca gospodarcza i wspieranie MŚP	13,9
II. Rozwój infrastruktury	34,8
III. Środowisko naturalne	17,5
IV. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	7,2
V. Szkolenia i zatrudnienie	12,1
VI. Współpraca	8,3
VII. Szczególne wsparcie regionów graniczących z krajami przystępującymi do UE	2,3
VIII. Pomoc techniczna	3,8

Źródło: Program Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska (województwo lubuskie) / Kraj Związkowy Brandenburgia 2000–2006.

⁵Zob.: Program Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska (województwo lubuskie) / Kraj Związkowy Brandenburgia 2000–2006.

Jak już wyżej podkreślano, alokację środków w województwie lubuskim podzielono na poszczególne lata wdrażania w następujący sposób:

- rok 2004 – 8,39 mln euro,
- rok 2005 – 9,51 mln euro,
- rok 2006 – 12,15 mln euro.

Godnym podkreślenia jest fakt, iż województwo lubuskie w latach 2004–2006 należało do liderów wykorzystania środków finansowych w ramach realizowanej Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA, której zakończenie nastąpi w roku 2008.

Beneficjenci wykazali duże zaangażowanie, determinację i dobrą znajomość formalno-proceduralną, co w konsekwencji przyczyniło się do ich ogromnej aktywności w zakresie przygotowywania i składania aplikacji projektowych. Globalnie w latach 2004–2006 w Regionalnym Punkcie Kontaktowym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego złożono 146 projektów⁶. Wśród beneficjentów największą aktywność wykazywały jednostki samorządu terytorialnego, instytucje pozarządowe czy też szkoły wyższe.

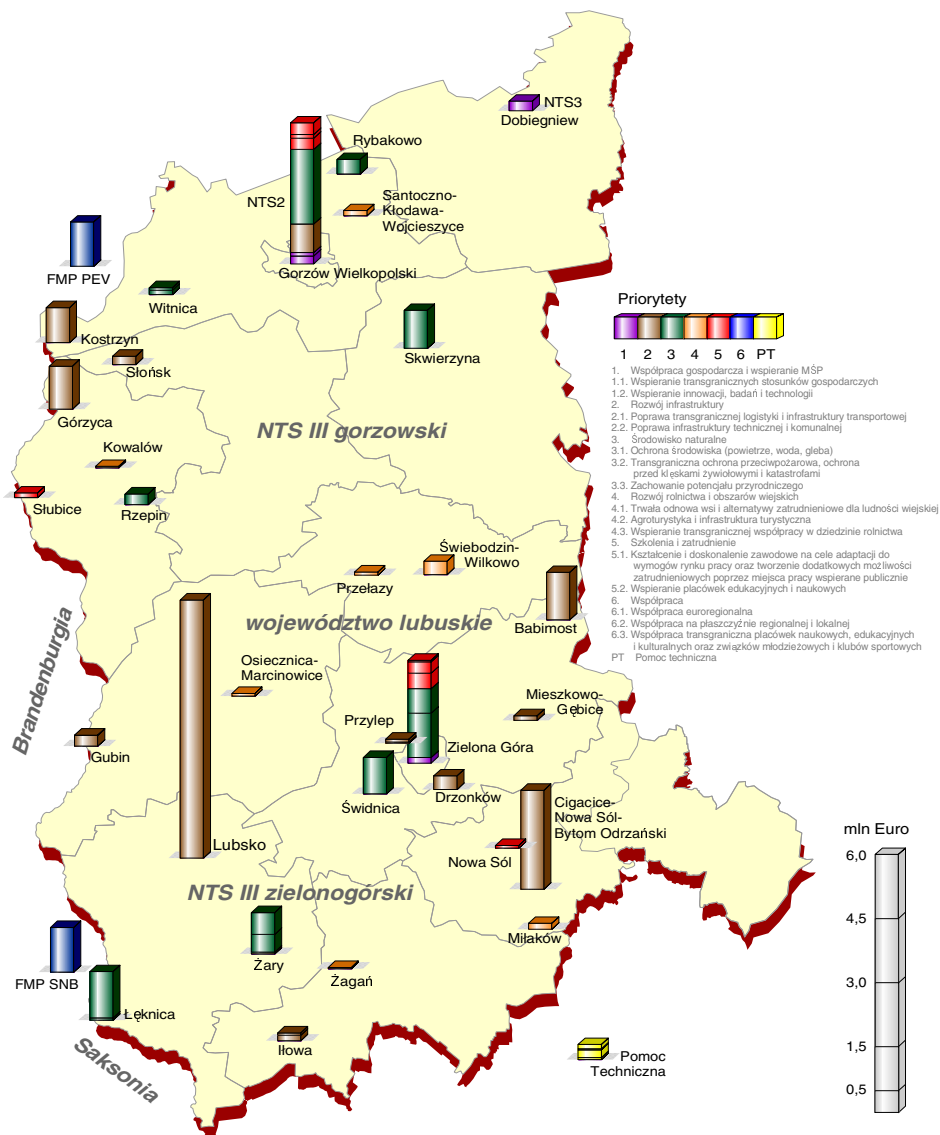
Do końca września 2006 roku odbyło się 10 posiedzeń Wspólnego Komitetu Sterującego, podczas których wyłoniono do realizacji 57 projektów. Wykaz projektów na obszarze województwa lubuskiego zaprezentowano na rys. 2.

Obecnie trudno jest dokonać jednoznacznej oceny wpływu inwestycji realizowanych przy zaangażowaniu środków Inicjatywy Interreg IIIA na społeczno-gospodarczy rozwój województwa lubuskiego, gdyż zdecydowana większość projektów znajduje się w fazie realizacji.

Współpraca przygraniczna w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2007–2013

W kolejnym okresie programowania 2007–2013, analogicznie jak poprzednio siedmioletnim, wprowadzono zmiany co do istoty polityki spójności społeczno-gospodarczej. Komisja Europejska zaproponowała pewną modyfikację systemu programowania funduszy europejskich. Podstawowe znaczenie w kolejnej, już czwartej perspektywie finansowej mieć będzie Cel 1, zorientowany na obszary o niskim poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznego, mierzonego tak jak dotąd poziomem PKB na mieszkańca nie przekraczającym 75% średniej Unii Europejskiej na poziomie regionów typu NUTS II.

⁶Dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, Zielona Góra 2006.

Rysunek 2. Projekty wybrane do realizacji przez Wspólny Komitet Sterujący w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA w Lubuskiem.

Źródło: Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, Zielona Góra 2006.

Oznacza to, że w latach 2007–2013 wszystkie województwa Polski pozostaną beneficjentami funduszy strukturalnych jako obszary Celu 1. Nowy Cel 2 dotyczy konkurencyjności i zatrudnienia w regionach. To charakterystycz-

na zmianę – stary Cel 2 służył restrukturyzacji regionalnej, nowy związany jest z wdrażaniem Strategii Lizbońskiej. Wreszcie Cel 3 dotyczy współpracy terytorialnej – transgranicznej, międzyregionalnej i międzynarodowej. Uznano, że współpraca transgraniczna jest sferą o bardzo wysokiej wartości dodanej w skali całej Unii Europejskiej. Komisja Europejska zaproponowała, aby 78% środków funduszy zostało zlokalizowanych na obszarach Celu 1, 18% w ramach Celu 2 oraz pozostałe 4% w ramach Celu 3. Zaproponowano likwidację instrumentu Inicjatyw Wspólnoty zakładając, że doświadczenia poszczególnych inicjatyw zostaną wykorzystane w ramach nowych celów polityki spójności. Polska będzie uczestniczyć poza Celem 1 w znaczącym zakresie także w zadaniach Celu 3.

W tym okresie będą uruchamiane dwa fundusze strukturalne – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny oraz trzeci instrument – Fundusz Spójności. Całość działań dotyczących rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich będzie przesunięta do Wspólnej Polityki Rolnej i uruchamiana w ramach nowego Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich, fundusz dotyczący rybołówstwa przesunięto z polityki spójności do polityki rybołówstwa. Oznacza to, że nowa polityka spójności nie będzie już finansowała rozwoju rolnictwa i rybołówstwa, a rola koordynacyjna KE w tym zakresie zostaje bardzo ograniczona. Fundusz Spójności ma być programowany w sposób zintegrowany z funduszami strukturalnymi. Finansowanie Funduszu Spójności ma dotyczyć dodatkowo między innymi energii odnawialnej i transportu publicznego w dużych miastach.

Oczywiście, zgodnie z założeniami ewolucji polityki strukturalnej Unii Europejskiej, w najbliższej perspektywie finansowej Inicjatywa Wspólnotowa Inntereg III, jak i pozostałe nie będą realizowane. Komisja Europejska inaczej jednak sformułowała trzy Cele polityki spójności w tym horyzoncie czasu. Kluczową bowiem rolę w zakresie współpracy transgranicznej odegra Cel III – Europejska Współpraca Terytorialna. W ramach tego kierunku w Polsce realizowany będzie także Program Współpracy Terytorialnej, uwzględniający specyficzne problemy i potrzeby determinowane terytorialnie, ściślej określając położeniem przygranicznym. Europejska Współpraca Terytorialna podzielona została na trzy kwalifikujące się do wsparcia obszary, stanowiące grupy programów operacyjnych:

- Programy współpracy transgranicznej – realizowane zarówno na wewnętrznych, jak i zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, mające na celu promocję wspólnych inicjatyw społeczności lokalnych zamieszkujących regiony przygraniczne krajów członkowskich, a także krajów sąsiedzkich;

- Programy współpracy transnarodowej – polegające na wspieraniu tworzenia sieci współpracy i działań prowadzących do zintegrowanego rozwoju terytorialnego;
- Programy współpracy międzyregionalnej – celem jest poprawa efektywności polityki regionalnej poprzez wspieranie tworzenia sieci współpracy i wymianę pomiędzy władzami regionalnymi i lokalnymi doświadczeń dotyczących promowania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy, ochrony środowiska i zapobieganiu ryzyka⁷.

W powyżej zaprezentowanych programach określono zakres tematyczny interwencji europejskiej, do której należy zaliczyć:

- wspólne transgraniczne działania, mające na celu wspieranie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, turystyki, transgranicznej wymiany handlowej i promowanie wspólnych działań kulturalnych,
- podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie ochrony i zarządzania środowiskiem oraz poprawy jego stanu,
- wspieranie rozwoju obszarów miejskich i wiejskich oraz wzajemnych powiązań między nimi,
- poprawa dostępu do sieci transportowych, informacyjnych i komunikacyjnych, usprawnienie systemów dostarczania wody i energii oraz gospodarowania odpadami,
- promowanie rozwoju i wspólnego wykorzystania infrastruktury w takich dziedzinach jak ochrona zdrowia, kultura i edukacja,
- wspieranie współpracy administracyjnej oraz integracji społeczności lokalnych poprzez wspólne działania dotyczące rynku pracy, promocji równouprawnienia (w tym równouprawnienia kobiet i mężczyzn), rozwoju zasobów ludzkich i wspierania sektora B&R.

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2007–2013 w województwie lubuskim realizowane będą dwa programy współpracy przygranicznej: Polska (Lubuskie) – Brandenburgia, który realizowany był początkowo jeszcze w ramach programu Phare CBC, następnie Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA oraz – co jest przedsięwzięciem absolutnie nowym – program Polska (Dolny Śląsk, Lubuskie) – Saksonia. Generalnie programy współpracy transgranicznej w ramach Celu III europejskiej polityki strukturalnej realizowane będą na obszarze NUTS III. Wyjątek stanowi program Polska–Saksonia, bowiem na obszarze NUTS III zielonogórskiego – południowa

⁷Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013, Warszawa 2006, s. 106.

część województwa lubuskiego – projekty o charakterze infrastrukturalnym realizowane będą na obszarze dwóch powiatów, tj. żagańskiego i żarskiego.

Rysunek 3. Program współpracy transgranicznej – Polska (województwa lubuskie, dolnośląskie) – Kraj Związkowy Saksonia realizowany w latach 2007–2013.

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.

W nowym okresie programowania w zakresie współpracy transgranicznej doszło również do zmian o charakterze formalno-proceduralnym. Jedną z nich jest fakt, iż beneficjent realizujący projekt powinien współpracować przy jego realizacji z partnerem po drugiej stronie granicy w dwóch z czterech poniżej podanych obszarów, do których należy:

- wspólne przygotowanie projektu,
- wspólna realizacja,
- wspólny personel,
- wspólne finansowanie.

Powyżej zaprezentowane projekty spełniające tzw. kryteria współpracy mogą być realizowane po jednej stronie granicy pod warunkiem, że zostały przedłożone przez podmioty należące do państw sąsiedzkich. W praktyce oznacza to, że żaden projekt w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2007–2013 nie będzie mógł być realizowany bez współpracy z partnerem po drugiej stronie granicy. Analizując owe kryteria w kontekście podejmowania wielu przedsięwzięć na polsko-niemieckim pograniczu trudno dzisiaj sformułować jednoznaczną tezę, czy będzie to działanie zmierzające do zacieśnienia i racjonalizacji współpracy przygranicznej, czy będzie raczej elementem utrudniającym i destabilizującym aktywność podmiotów polskich i niemieckich na pograniczu. Sądzę, iż pierwsze, stosunkowo obiektywne opinie będzie można sformułować po przygotowaniu i realizacji pewnej puli projektów realizowanych w perspektywie 2007–2013.

Zakończenie

Doceniając istotę współpracy przygranicznej oraz rolę interwencji europejskiej w kreowaniu rozwoju społecznego i gospodarczego na polsko-niemieckim pograniczu rozpoczęto działania nad przygotowaniem kolejnych programów operacyjnych, umożliwiających realizację takich przedsięwzięć, które zmierzać będą do rozwoju do niedawna peryferyjnych obszarów przygranicznych, które stale zyskują przede wszystkim dzięki realizacji wielu inwestycji podejmowanych w opisanych powyżej perspektywach finansowych Unii Europejskiej. Ważne jest jednak, aby inicjowane i podejmowane działania determinowały faktyczny rozwój pogranicza, uwzględniając jednocześnie różny poziom rozwoju regionów, tak aby stworzyć wspólny region mogący konkurować na jednolitym rynku europejskim. Istotną w tym kontekście rozważań będzie odpowiedź na pytanie, czy nowe warunki stanowiąc będą swoistego rodzaju urealnienie współpracy transgranicznej, czy też stanowiąc będą realną zaporę w podejmowaniu szeregu przedsięwzięć determinujących podejmowanie wielu ciekawych, ważnych i potrzebnych inicjatyw dla dalszego dynamicznego rozwoju pogranicza? Najlepszą odpowiedzią na to oraz wiele innych pytań będzie pierwszy okres realizacji nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej w Polsce i zdobyty w ten sposób „bagaż” empiryczny.

Waldemar Sługocki

**BORDERLAND COOPERATION IN THE AGE OF
THE CHALLENGES OF THE EU'S STRUCTURAL POLICY 2007–2013**

Abstract

Borderland cooperation is an essential element not only in building positive relations between Polish and German people, but it also constitutes an important factor in the European integration process. It is a foundation which allows implementing many joint undertakings whose aim is social and economic development of the Polish-German borderland.

The European Union's funds play an essential role in undertaking and creating a transborder partnership. The first positive experiences in the range of realizing investments which were co-financed with the PHARE CBC programme date back to the year 1994. As of the year 2007, the Polish-German borderland faces new challenges, which marks a new period in European Union structural political planning.